

Strategisch OmgevingsManagement renovatie zuivering Den Bosch

Organisatie : Waterschap Aa en Maas
Datum : januari 2014
Auteurs : Antoine van Geffen / Nicole van Heeswijk

1 Kernboodschap van het project

Al sinds 1973 wordt op industrieterrein Treurenburg in 's-Hertogenbosch dagelijks het afvalwater gezuiverd van huishoudens en bedrijven uit de gemeente Vught, de gemeente Heusden en vrijwel de gehele gemeente 's-Hertogenbosch. De zuivering is een kenmerkend element in een enerzijds natuurlijke en anderzijds industriële omgeving. De zuivering nadert het einde van haar technische levensduur. Daarom is een grootscheepse renovatie noodzakelijk.

De aanbesteding van het project is op 11 oktober 2013 van start gegaan via concurrentiegericht dialogo. In 2014 wordt dit traject afgesloten met een gegunde opdracht aan een van de geselecteerde bedrijven.

In de planvoorbereiding en -uitvoering heeft het waterschap onder meer te maken met de provincie Noord-Brabant, de gemeente 's-Hertogenbosch, de bewoners in de omgeving van de zuivering, twee bestuursraden, twee bedrijven en belangenorganisaties.

Om procedures en vergunningen zo vlot en elegant mogelijk te laten verlopen - dus zonder conflicten - wil het waterschap aan de voorkant van het proces zoveel mogelijk inbreng van genoemde partijen. De basis van de proactieve aanpak is een duurzame dialoog en relatie met de omgeving.

Deze aanpak maakt het ook mogelijk om omgevingsbelangen te verbinden aan die van het waterschap en te komen tot een win-win situatie. In het kader hiervan past ook de keuze van waterschap Aa en Maas om de milieueffectrapportage op te starten.

Projectmanager Antoine van Geffen en communicatieadviseur Nicole van Heeswijk zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het welslagen van het traject strategisch omgevingsmanagement.

bouwprojecten

"Bouwprojecten worden ervaren als grote monsters die een stad intrekken, daar gaten en kraters slaan, hun territorium afbakenen met hekken en vanachter die hekken de omgeving angst aanjagen en intimideren

Bron: Omgevingscommunicatie Alex Sheerazi en Frans Werter

Rijkswaterstaat hanteert de

volgende definitie voor

'omgevingsmanagement':

"Omgevingsmanagement is het geheel van activiteiten, gericht op verkennen en betrekken van alle omgevingspartijen met als doel de eigen en gezamenlijke doelen te onderkennen en te realiseren en de regie te houden op de uitvoering van het eigen

stakeholdersmanagement" (bron:

OM in projecten en Inspraak bij planvorming Rijkswaterstaat DVS jan. 2008, p. 8).

Inhoudsopgave

1	Kernboodschap van het project	2
2	Algemene doelstellingen van het resultaat van het project	4
2.1	Uitgangspositie van deze doelstellingen ten aanzien van de omgeving	4
2.2	De volgende stappen inzake de omgeving zijn reeds gezet	4
3	En nu / hoe verder?	6
3.1	Ringen van invloed	6
3.2	Stakeholders, Issues, BATNA en Joint Fact Finding	7
4	Strategie/communicatieaanpak 2014 algemeen	10
4.1	Omgevingsmanagement inrichten	10
4.2	Praktisch	10
4.3	De omgeving & de informele toetsing van het MER	11
4.4	De omgeving & de formele toetsing van het MER	11
4.5	Routing informele en formele toetsing	12
4.6	Planning communicatie korte termijn	13
4.7	Stappen hierna	13
5	Strategie/communicatieaanpak per stakeholder/belanghebbende	14
5.1	De provincie Noord-Brabant	14
5.2	De gemeente 's-Hertogenbosch	14
5.2.1	Aandachtspunten communicatie	14
5.3	De Afvalstoffendienst Den Bosch	14
5.3.1	Aandachtspunten communicatie	14
5.4	Heineken	15
5.4.1	Aandachtspunten communicatie	15
5.5	Bestuursraden	15
5.5.1	Aandachtspunten communicatie	16
5.6	De omwonenden	16
5.6.1	Aandachtspunten communicatie	16
5.7	Stichting Boom & Bosch	16
5.7.1	Aandachtspunten communicatie	16
5.8	Bossche EnergieConvenant	16
5.8.1	Aandachtspunten communicatie	16
5.9	Waterschap Aa en Maas	17
5.9.1	Aandachtspunten communicatie	17
5.10	Schema overlegvormen	17
6	Actielijsten	18

2 Algemene doelstellingen van het resultaat van het project

1. De zuivering dient te voldoen aan alle wettelijke eisen voor schoon water.
2. De zuivering dient op een aantrekkelijke wijze te passen in het landschap.
3. De zuivering dient energieneutraal te zijn.
4. De zuivering dient op biogas op te werken. Dit wordt deels als transportbrandstof geleverd aan de Gemeentelijke Afvalstoffendienst en deels als brandstof geleverd aan bierbrouwerij Heineken.
5. De zuivering dient toekomstbestendig te zijn omdat in een latere fase uitbreiding opnieuw mogelijk moet zijn. De grens tot waar dit mag gebeuren is al gemarkeerd door een nieuw aangeplante bomenrij.
6. De zuivering dient duurzaam te worden gerealiseerd.
7. De zuivering dient tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten beheerd te worden.
8. De zuivering dient zonder procesvertraging gestalte te krijgen.
9. Waar mogelijk dienen de belangen van het waterschap verbonden te worden aan die van de omgeving om te komen tot win-win situaties.

2.1 Uitgangspositie van deze doelstellingen ten aanzien van de omgeving

De rioolwaterzuivering is een industriële bedrijfstak in een besloten landschap. De bedrijfsactiviteiten vinden plaats in een met groene hagen omsloten terrein. Vanuit de bedrijfsvoering is het contact met de omgeving minder vanzelfsprekend, hoewel het maatschappelijk doel van de bedrijfsactiviteiten (schoon water, groene energie) wel wordt ingezien. Bij de sector zuiveren (renovatie zuivering Den Bosch) worden nu elementen van Strategisch OmgevingsManagement (SOM) gebruikt om doelstellingen en ambities te bereiken in samenspraak met de omgeving. Het gaat hierbij ook om een proactieve aanpak die conflicten helpt voorkomen of oplost. Het waterschap stelt zich op als gebiedspartner en betreft de omgeving zo vroeg mogelijk bij de inhoud van de plannen. Dit betekent dat het waterschap vanuit oprechte interesse in de belangen van de partijen naar oplossingen zoekt die door alle betrokkenen worden gedragen en zo mogelijk als winst worden beoordeeld. Ondertussen dient het waterschap de verwachtingen scherp te houden, bijvoorbeeld ten aanzien van wat wettelijk mogelijk is.

Een latent aanwezig positief gevoel bij betrokkenen zoals wijkraden en omwonenden is een goed uitgangspunt voor samenwerking. In de communicatie met deze betrokkenen zal het waterschap dan ook ruimschoots benadrukken dat de renovatie van de zuivering schoon water en groene energie voor Den Bosch en omgeving oplevert, en wel middels innovatieve en duurzame toepassingen. Dit gegeven vertegenwoordigt een kwaliteits- en imago-label. Ook in verband met breder gedragen gebieds*branding* van een klimaatneutrale stad Den Bosch, waar wij lokaal op meeliften.

2.2 De volgende stappen inzake de omgeving zijn reeds gezet

1. Stakeholderanalyse (hoofdstuk 5)
2. Overleggen met de omgeving over de opstelling van het landschapsplan. Hierbij zijn de direct omwonenden, de gemeente, stichting Boom & Bosch en bestuursraden betrokken. Het plan is vastgesteld en beschrijft hoe de zuivering er in samenhang met de natuurlijke omgeving uit moet komen zien. Ook is vastgesteld hoe het deel waarop natuurontwikkeling plaatsvindt, onderhouden moet worden.
3. Het MER
De plannen zijn uitgewerkt. De omgeving wordt begin 2014 op de hoogte gebracht van het proces (hoofdstuk 4).

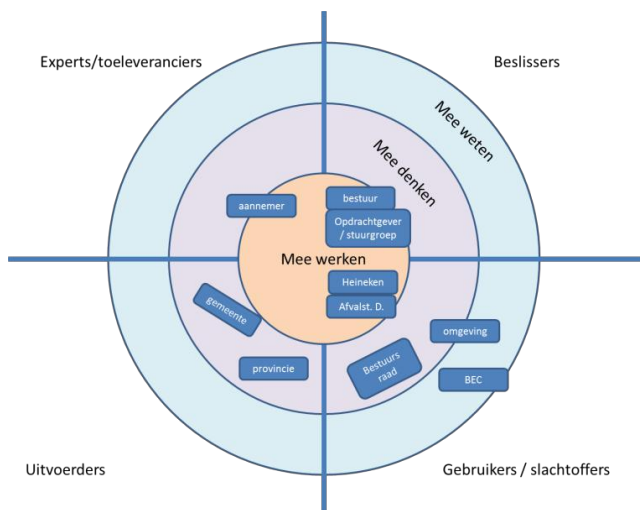
4. Overleggen met omwonenden/betrokkenen/stakeholders
Er zijn stakeholderverslagen, brieven, vergaderverslagen met wijkraden n.a.v. alle contactmomenten.

3 En nu / hoe verder?

In 2014 willen we de strategische communicatie met de omgeving nader duiden op basis van omgevingsonderzoek en inventarisatie, want omgevingsmanagement begint met het stellen van eigen doelen en ambities én het inventariseren en kennen van de omgeving. Een stakeholdersanalyse biedt een goede basis voor een strategisch omgevingsgericht communicatietraject.

Stakeholdergroep	Stakeholder	Rol	Invloed	Houding
Gemeente	Programmamanager	Gebruiker	Klein	☹
	Verklaring van geen bedenkingen	Uitvoerder	Groot	☺
	Afvalstoffendienst	Gebruiker/leverancier	Groot	☺
Heineken	Heineken	Gebruiker	Middel	☺
Provincie	Vergunningverlener	Uitvoerder	Groot	☺
Bestuursraad	Engelen/Bokhoven	Gebruiker	Middel	☹
	Empel Meerwijk	Gebruiker	Middel	☹
Omgeving/omwonenden	Pennings	Gebruiker	Klein	☹
	Somers	Gebruiker/uitvoerder	Klein	☺
	Overige omwonenden	Gebruiker	Klein	☺
Waterschap	Opdrachtgever/stuurgroep	Beslisser	Groot	☺
	Bestuur	Beslisser	Groot	☺
	Medewerkers zuivering	Gebruiker	Groot	☺
Opdrachtnemer	Aannemer(s)	Toeleverancier	Middel	☺
BEC	Verenigde Bossche bedrijven & overheid	Gebruiker	Klein	☺
Stichting Boom & Bosch	Helmus Boons	Gebruiker/uitvoerder	Middel	☹

3.1 Ringen van invloed

De stakeholders zijn gepositioneerd binnen de ringen van invloed. Ook op basis hiervan wordt de communicatiestrategie bepaald. De 'taartpunten' verdelen de partijen naar hun rol/betrokkenheid bij het project:

- Beslissers: nemen formeel beslissingen over het project.
- Gebruikers: gebruiken het resultaat of ondervinden de gevolgen van het project.
- Uitvoerders: spelen een rol in de uitvoering van het beleid.
- Toeleveranciers: stellen mensen, middelen of deskundigheid beschikbaar aan het project.

De betrokkenheid bij het project:

De cirkels die de punten doorsnijden, duiden de rol die de partijen in het traject spelen. Het middelpunt van de cirkels vormt het projectteam. De cirkels geven aan op welke 'afstand' de partijen van het projectteam (ontwikkelaars) staan. Het model onderscheidt drie cirkels rond het project:

- Mee weten: deze partijen spelen geen actieve rol in het project maar moeten wel op de hoogte worden gehouden.
- Mee denken: deze partijen hebben een inhoudelijke inbreng.
- Mee werken: deze partijen werken mee aan het project.

3.2 Stakeholders, Issues, BATNA en Joint Fact Finding

BATNA: Beste alternatief voordat er een onderhandelde overeenkomst is, voor het waterschap en stakeholders. Zie tabel.

Joint Fact Finding (JFF): Gezamenlijk het inzicht vergroten zorgt voor draagvlak, voor acceptatie van de onderzoeksresultaten en maakt dat de partijen dezelfde taal spreken en over dezelfde informatie beschikken. Zie tabel.

Deze analyse wordt gaandeweg het proces, op gezette tijden, aangescherpt.

Stakeholder groep	Stakeholder	Issue	BATNA	JFF
Gemeente	Programmamanager	Landschappelijk ingepaste zuivering	Om de Henriettewaard te verbinden met de Ertveldpolder moet het stukje achter de zuivering natuurlijk worden aangelegd.	Het inrichten van het natuurgebied achter de zuivering verbindt de twee natuurgebieden waardoor De Groene Delta een samenhangend geheel van waardevolle water- en groengebieden in en rond de stad vormt. Tegelijkertijd ontstaat daarmee een aantrekkelijk recreatiegebied voor de inwoners uit 's-Hertogenbosch en omgeving.
	Verklaring van geen bedenkingen (vvgb)	Voldoende informatie over bouwhoogtes en massa	Afwijkingen t.a.v. vigerend bestemmingsplan duiden; ligging gastankstation motiveren.	Vvgb aanvragen in periode voorafgaand aan de ontwerpbeschikking
	Afvalstoffendienst	Afnemen LBG binnen juridische kaders	Zonder ons biogas moeten de vrachtwagens in Rosmalen tanken.	Met ons biogas kunnen de vrachtwagens aan de overkant van de weg tanken. Het biogas tankstation past binnen de ambities van een klimaatneutraal Den Bosch (BEC).
		Levering warmte t.b.v. slibproductie	Als wij biogas willen leveren, hebben wij warmte nodig voor de productie hiervan.	Met de inkoop van het warmteoverschot van de afvalstoffendienst kunnen wij de slibproductie realiseren en al ons biogas inzetten voor een hoogwaardigere toepassing. Dit past binnen de ambities van een klimaatneutraal Den Bosch (BEC).
Heineken	Heineken	Afname biogas	Zonder ons biogas kan Heineken niet voldoen aan zijn duurzaamheidsambities.	Met ons biogas kan Heineken werken aan een duurzame onderneming. Heineken en het waterschap werken gezamenlijk mee aan de

Stakeholder groep	Stakeholder	Issue	BATNA	JFF
				duurzaamheidsambities voor de stad Den Bosch. (BEC)
Provincie	Vergunningen	2 keer: biogas tankstation en zuiveringsmodule	Mogelijk negatieve gevolgen voor het milieu willen we aan de voorkant afkaarten.	Een veilig & gezond Den Bosch
Bestuursraad	Engelen Bokhoven	Herstel Laanstructuur Treurenburg (en meer, zie kopje bestuursraden)	De huidige laanstructuur is deels teniet gedaan door de bouw van de afvalstoffendienst.	Wellicht kan in ruil voor het niet leveren van inspraak de laanstructuur (deels) hersteld worden. En kan het waterschap een biogas tankstation aanleggen zonder de laanstructuur te verstoren.
		Tegen biogas tankstation	Allocatie van het biogas tankstation op het terrein van de zuivering of het terrein van de afvalstoffendienst.	Het waterschap heeft een biogas tankstation nodig voor de exploitatie van LBG. Wellicht door herstel van de laanstructuur (aan de overzijde van de weg) kan deze toch gerealiseerd worden.
		Parkeerplaatsen	De aan te leggen parkeerplaats mag zo weinig mogelijk ten koste gaan van groen.	Allocatie van parkeerplaatsen binnen de omheining van het terrein van de zuivering.
		Ruimte voor bouwwerken minimaliseren, maximaal ruimte voor natuurontwikkeling	Landbouwperceel omzetten naar natuur	Landbouwperceel extensief beweiden; scheiding met natuur doorvoeren.
	Empel Meerwijk	Zie kopje bestuursraden/ gedeelde belangen Engelen/Bokhoven		
Omwonenden	Pennings	In de huidige plannen loopt de gasleiding naar Heineken door het landbouwperceel van pennings.	Pennings wás positief gestemd. Nu niet meer. Reden: om jachtpacht uit te kunnen geven wilde hij 40 ha grond van Aa en Maas via nuloptie. Aan dit verzoek kon het waterschap niet voldoen. Pennings wil nu geld zien van Heineken als de pijpleiding door zijn land moet gaan.	Heineken onderhandelt over de prijs. Alternatief: leidingtracé in een slootbedding die eigendom is van het waterschap.
	Somers	Beheren landschappelijke inpassing (nog onduidelijk)	Somers pacht nu een stuk waar hij paarden op houdt.	Hij wil een beheerfunctie om het landschap volgens het onderhoudsplan in stand te houden.
Bossche Energie Convenant	Programmamanager Hans Meulenbeld	Smart green city	Smart green city	De ambities van het waterschap sluiten aan op die van BEC, een smart green city in het kader van duurzaamheid en het welzijn van de inwoners.

Waterschap	Opdrachtgever / stuurgroep	Toekomstbestendige en klimaatneutrale zuivering die voldoet aan wet- en regelgeving, binnen de gestelde grenzen.	Toekomstbestendige, klimaatneutrale zuivering die voldoet aan wet- en regelgeving.	We geven schoon water terug aan de natuur. We werken mee aan een klimaatneutraal den Bosch (imago/BEC).
	Bestuur	Innovatieve zuivering tegen laagst mogelijke maatschappelijke kosten	Innovatieve zuivering tegen laagst mogelijke maatschappelijke kosten	De belastingbetaler voelt zo min mogelijk in de portemonnee. Qua innovatieve techniek zo mogelijk een voorbeeldfunctie zijn voor andere waterschappen.
	Medewerkers	Beheer en onderhoud	Een robuuste en eenvoudig te onderhouden zuivering.	Dit houdt de maatschappelijke kosten laag.
Opdrachtnemer	Aannemer(s)	Resultaat op het project en een tevreden klant		
Stichting Boom & Bosch		Zoveel mogelijk groen behouden.	Onderzoeken of te realiseren parkeerplaatsen zoveel mogelijk op het terrein zelf kunnen komen i.p.v. daarbuiten. Hercompensatie (herplant) van groen dat ten koste gaat van de aanleg van het biogas tankstation.	Een zuivering ingebed in het landschap. Behoud van groen. Oog voor natuurwaarden.

4 Strategie/communicatieaanpak 2014 algemeen

In 2014 spelen prominent de volgende zaken:

1. Omgevingsmanagement inrichten
2. De omgeving & de informele toetsing van het MER
3. De omgeving & de formele MER-procedure (voor groen gas)
4. De aanbesteding middels concurrentiegerichte dialoog

4.1 Omgevingsmanagement inrichten

Centraal staat de 'werkgroep zuivering Den Bosch', waarin betrokkenen en stakeholders zitting hebben en hun kijk op de ontwikkeling kunnen inbrengen. Zo willen we een basis leggen voor een duurzame dialoog tussen partijen en tot een win-win situatie komen. De basis is (kritisch) vertrouwen.

De werkgroep maakt een proactieve aanpak mogelijk. We kunnen conflicten voorkomen, belangen samenbrengen en partijen tevreden stellen, zodat geen belemmeringen/vertragingen optreden in het voorbereidingsproces van de realisatie.

4.2 Praktisch

De werkgroep komt in 2014 minimaal twee keer samen. De eerste bijeenkomst valt samen met de tussentijdse publicatie van het MER (medio februari) ten behoeve van de informele toetsing. Tijdens de tweede bijeenkomst in het najaar van 2014 vormt het MER samen met de oplegnotitie voor het biogas tankstation een belangrijke aanleiding. Dit is ook het moment waarop de ontwerpbesluiting voor de ontwikkeling van het biogas tankstation ter inzage ligt. Op beide documenten kan worden ingesproken.

De bijeenkomsten van de werkgroep worden geleid door projectmanager Antoine van Geffen. Hij kan deze taak ook (deels) overdragen aan communicatieadviseur Nicole van Heeswijk. Zij werken volgens de vier aspecten van het SOM-gesprek:

- Gedetailleerde voorbereiding (tot op detailniveau op de hoogte)
- Strategiebepaling
- Omgaan met emoties
- Terugkomen op gemaakte afspraken

Acties per bijeenkomst:

- De bijeenkomsten worden door de communicatieadviseur voorbereid. Per bijeenkomst wordt vooraf bekeken of het nuttig is om andere partijen of inhoudsdeskundigen aan te laten sluiten.
- De communicatieadviseur bespreekt de agenda met de projectmanager en bepaalt mede de strategie met het oog op het samenbrengen van belangen en betrokkenen tevreden stellen zonder eigen belangen en ambities uit het oog te verliezen. De agenda wordt twee weken voorafgaand aan de bijeenkomst rondgestuurd. De werkgroepleden kunnen hier agendapunten aan toevoegen.
- De communicatieadviseur laat de notulen (afspraken) opstellen en legt deze voor aan de werkgroepleden. Dit gaat indien nodig samen met het duiden van te nemen vervolgstappen. De projectmanager en de communicatieadviseur bespreken deze stappen vooraf met de focus op BATNA en JFF.

Naar verwachting is ook tussentijds overleg noodzakelijk. En dan mogelijk meer in bilaterale sfeer met een specifiek betrokkene om de focus aan te scherpen op basis waarvan blokkades worden weggenomen en succeskansen toenemen.

De projectmanager en/of de communicatieadviseur zijn eerste aanspreekpunt (het loket/het gezicht) voor de stakeholders. Als het gaat om tussentijdse issues die buiten de bijeenkomst met de werkgroep vallen, bepalen de projectmanager en de communicatieadviseur gezamenlijk het mogelijk handelingsperspectief.

Zo wordt geprobeerd een overeenkomst te bereiken die alle betrokkenen tevreden stelt.

4.3 De omgeving & de informele toetsing van het MER

De MER-coördinator van Haskoning, Harrie van der Putten, stelt samen met de communicatieadviseur een plan op voor de communicatie rond de tussentijdse versie van het MER. Het betreft een informele toetsing. Het waterschap wil dit moment aangrijpen om de omgeving op de hoogte te stellen van de stand van zaken. Daarnaast wordt de Commissie m.e.r. verzocht tussentijds advies te geven op de inhoud van het MER dat op basis van het referentieontwerp opgesteld is.

De m.e.r. kan feitelijk pas worden afgerond, als de inhoud ervan is toegesneden op het definitief ontwerp waarvoor een omgevingsvergunning c.q. watervergunning wordt aangevraagd. De verantwoordelijkheid voor de vergunningaanvragen ligt bij de aannemende partij die ook het definitieve ontwerp opstelt. Deze partij is daarmee ook verantwoordelijk voor de afronding van de m.e.r. Hij zal voor dit doel een oplegnotitie moeten samenstellen die integraal onderdeel gaat uitmaken van het nu voorliggende MER.

4.4 De omgeving & de formele toetsing van het MER

De m.e.r.-procedure kan pas worden afgerond, als de vergunningaanvraag is afgerond en de ontwerpbesluiting gereed is. Dit impliceert dat we het MER zouden kunnen laten liggen tot het definitieve ontwerp gereed is. Hier kiezen we niet voor. Met het oog op het omgevingsproces en onze ambitie om stakeholders zoveel mogelijk aan de voorkant mee te laten denken, willen we de inhoud van het MER tussentijds laten toetsen.

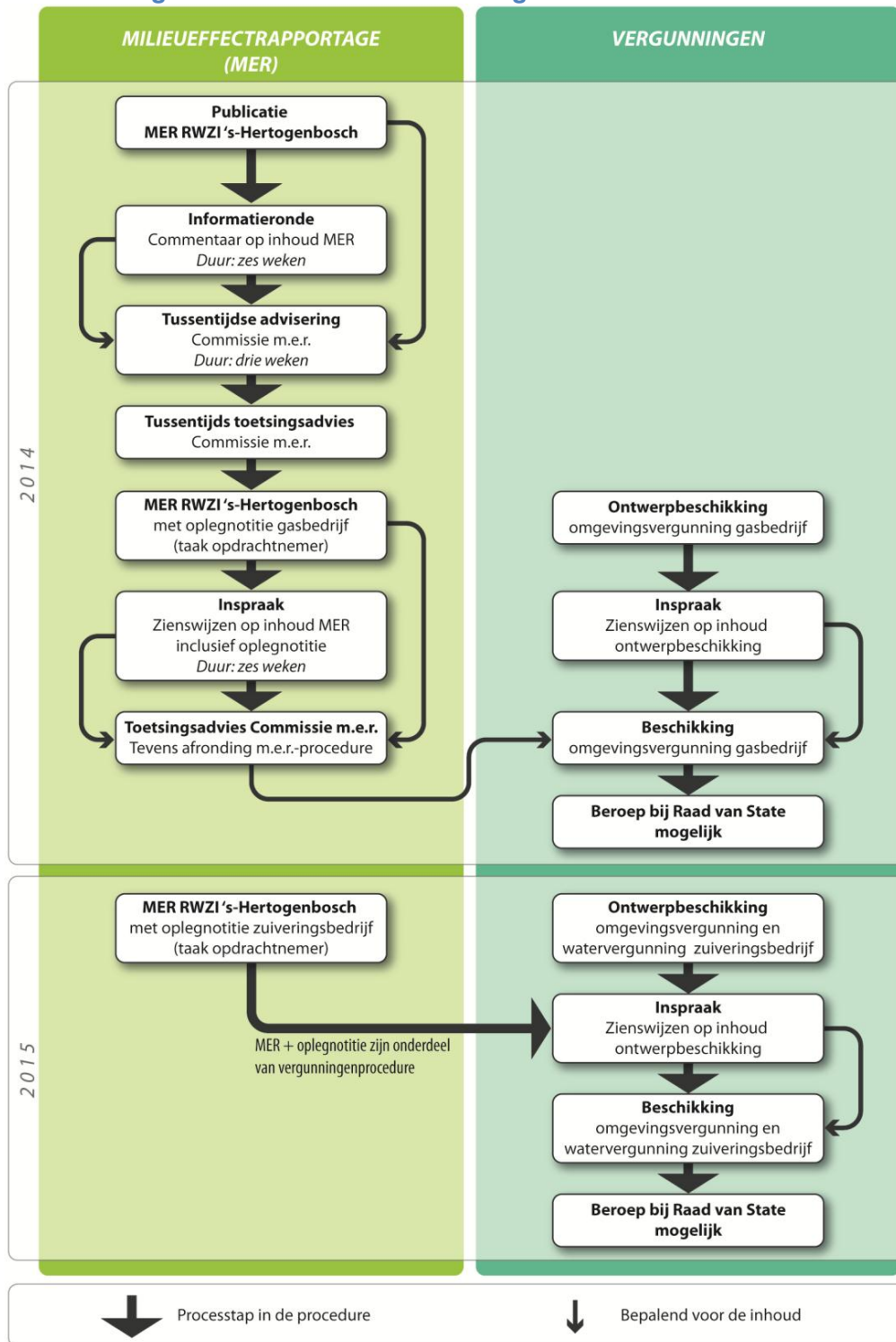
Wat zeker zo zwaar weegt is het feit dat de ontwikkeling van de zuivering bij twee verschillende aannemers komt te liggen. Naar verwachting wordt het biogas tankstation als eerste gerealiseerd door de ene aannemer en circa een jaar later wordt door een tweede aannemer gestart met de bouw van de zuiveringsmodule en slibverwerking. De verwachting is dat de ontwerpbesluiting, nodig voor de ontwikkeling van het biogas tankstation, als eerste in de tweede helft van 2014 ter inzage wordt gelegd. De ontwerpbesluiting voor de ontwikkeling van het overige deel van de zuivering speelt een jaar later. De vergunningen voor de bouw van het biogas tankstation spelen dus eerder dan de vergunningen voor de renovatie van de zuivering.

De m.e.r. procedure wordt bij de eerste vergunningaanvraag afgerond (zie figuur). Dit gaat gepaard met een openbare inspraakperiode, een adviesaanvraag bij de wettelijk verplichte adviseurs en een toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. Indien dit laatste positief uitvalt – het toetsingsadvies wordt tevens gebaseerd op de binnengekomen zienswijzen en de adviezen van de verplichte adviseurs – betekent dit tevens het formele einde van de procedure.

Op het moment dat een tweede ontwerpbesluiting ter inzage ligt, vormt het MER samen met de oplegnotitie, waarin het voorliggende ontwerp wordt toegelicht, een integraal

onderdeel van de voorliggende ontwerpbeschikking en zodoende ook onderdeel van de beschikkingsprocedure. Zienswijzen op de inhoud moeten worden meegenomen bij het opstellen van de definitieve beschikking.

4.5 Routing informele en formele toetsing

4.6 Planning communicatie korte termijn

- Opstellen uitnodigingsbrief gericht aan stakeholders en omgeving over het doel van de informele toetsing en een uitnodiging om de werkgroep bijeenkomst bij te wonen. Verzoek om voorafgaand aan de bijeenkomst issues, vragen, kritiek etc. aan te dragen, zodat wij goed voorbereid de bijeenkomst ingaan.
- Vaststellen datum bijeenkomst.
- Vaststellen inhoud bijeenkomst en actiepunten die hieruit voortvloeien (notulist, opnames, locatie, uitnodigingen provincie etc.).
Wijze van terugkoppelen van besproken aandachtspunten: reactienota, onderdeel laten uitmaken van tussentijds toetsingsadvies.

4.7 Stappen hierna

- Na een informatietermijn van zes weken worden de binnengekomen schriftelijke reacties samen met het verslag van de bijeenkomst met de werkgroep ter aanvulling van het tussentijds toetsingsadvies onder de aandacht van de Commissie m.e.r. gebracht.
- Het tussentijds toetsingsadvies wordt samen met de ingebrachte stukken teruggekoppeld naar de omgeving.
- Het tussentijds toetsingsadvies vormt onderdeel van het programma van eisen voor het uit te werken ontwerp.

5 Strategie/communicatieaanpak per stakeholder/belanghebbende

5.1 De provincie Noord-Brabant

Op provinciaal niveau loopt het contact voornamelijk via de vergunningverlener dhr. Onno de Jong. Hij vertegenwoordigt tevens het bevoegd gezag voor de eindbeoordeling en vrijgave van het MER. Door zijn betrokkenheid bij de inhoud van het MER weet hij van de hoed en de rand en is het doorlopen van de procedure een formaliteit.

5.2 De gemeente 's-Hertogenbosch

De gemeente 's-Hertogenbosch was intensief betrokken bij de totstandkoming van het landschapsplan waarin ook afspraken zijn gemaakt over de inrichting van polder Meerwijk. Ook heeft de gemeente deelgenomen aan het overleg inzake het MER. Verder moet de gemeente akkoord gaan met de vergunningverlening inzake het voornemen. Omdat de planregels van het vigerende bestemmingsplan niet aansluiten op de bouwhoogtes en -massa van de toekomstige zuivering, moet de gemeente formeel instemmen met het feit dat voor de nieuwe zuivering een omgevingsvergunning wordt afgegeven die afwijkt van het vigerende plan. Zo'n formele goedkeuring die door de gemeenteraad moet worden afgegeven, wordt aangeduid met de term 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb). Omdat de aanbesteding via twee vergunningentrajecten loopt (groen gas, zuivering), moet ook tweemaal een vvgb worden aangevraagd. De MER-coördinator van RoyalHaskoningDHV houdt hier tracking op.

5.2.1 Aandachtspunten communicatie

De gemeente (de programmamanager mevr. Ilonka Völker) wil geïnformeerd blijven over de verdere procesgang. De projectmanager draagt hier zorg voor. Op directieniveau is contact tussen de directeur Werken en de directeur Zuiveren en de wethouder en twee DB leden (Beltman en Van de Ven). De communicatieadviseur zorgt dat ook de gemeente wordt uitgenodigd voor bijeenkomsten van de werkgroep, zeker als agendapunten aan de orde komen vanuit de bestuursraden aangaande gebiedsontwikkeling/verkeersveiligheid (met betrekking tot de renovatie en het biogas tankstation). Als de programmamanager van de gemeente niet aanwezig kan zijn tijdens overleggen, haalt de communicatieadviseur voorafgaand aan het overleg het standpunt/visie op en deelt dit met de werkgroep. Afhankelijk van de zwaarte van de issue vindt voorafgaand aan de bijeenkomst met de werkgroep overleg plaats met de gemeente.

Om de gemeenteraad tijdig te informeren wordt de tussentijdse versie van het MER ook naar de gemeenteraad gestuurd met het verzoek deze ter informatie voor te leggen aan het College van B&W en aan de gemeenteraad.

5.3 De Afvalstoffendienst Den Bosch

In het kader van levering van groen gas en de inkoop van warmte is de Afvalstoffendienst een partner. In een separate projectorganisatie (dus los van de projectgroep van de renovatie) worden de technische en juridische mogelijkheden uitgewerkt. De teams komen tweewekelijks bijeen om elkaar te informeren en te overleggen over de voortgang. De projectmanager informeert de communicatieadviseur.

5.3.1 Aandachtspunten communicatie

De Afvalstoffendienst Den Bosch wordt uitgenodigd om deel te nemen aan het werkgroep overleg. In 2014 gaat de pilot met het LBG-tankstation van start. De communicatieadviseur stemt externe communicatie rondom pilot en het te realiseren samenwerkingstraject (warmte-energie uitwisselen) af met de communicatieadviseur van de gemeentelijke

afvalstoffendienst, Linda van Nuland. Altijd wordt een check gedaan op inhoudelijke gevoeligheden.

5.4 Heineken

Heineken is een partner in het kader van de afname van groen gas. In een juridisch team worden de mogelijkheden uitgewerkt. Minimaal tweewekelijks komen de leden bijeen om elkaar te informeren over de voortgang. De projectmanager informeert de communicatieadviseur.

5.4.1 Aandachtspunten communicatie

De communicatieadviseur stemt publicaties waarin Heineken wordt genoemd af met de communicatie adviseur van Heineken. Bovendien wordt een check gedaan op inhoudelijke gevoeligheden.

Als de schop de grond ingaat voor de pijpleiding richting Heineken, wordt het voornemen echt zichtbaar/merkbaar voor de omgeving. Voornemen is dit communicatief uit te nutten in samenwerking met Heineken en de Afvalstoffendienst met de focus op de ambities van de stad: een klimaatneutraal Den Bosch. De communicatieadviseur van Aa en Maas houdt hier tracking op.

5.5 Bestuursraden

In het kader van het omgevingsoverleg heeft het waterschap met twee bestuursraden te maken:

- Bestuursraad Empel Meerwijk (Willem van Schaik)
- Engelen/Bokhoven (Kroezen en Saebu)

Gedeelde belangen van beide bestuursraden:

- De uitbreiding van de zuivering dient plaats te vinden binnen de grenzen van de huidige zuivering, zodat de groenstrook richting de Gemaalweg in de huidige omvang behouden blijft.
- De huidige groensingel om de zuivering moet worden behouden (hoge bomen en onderbegroeiing).
- Mogelijkheden om verkeersoverlast te minimaliseren (t.g.v. de aanleg van het biogas tankstation) moeten worden onderzocht.
- Het LBG-tankstation mag zo min mogelijk zichtbaar zijn vanaf de weg.
- Aan de oostkant van de weg naar Treurenburg dienen populieren te worden geplant, zodat de weg aan weerszijden bomen heeft. Dit ter verfraaiing van de entree van Den Bosch en het bedrijventerrein.

Aanvullende belangen Engelen/Bokhoven:

- De te realiseren parkeerplaats dient zo min mogelijk ten koste te gaan van het bestaande struweel.
- Daarnaast pleit de bestuursraad voor een zo minimaal mogelijk gebruik van de beschikbare oppervlakte binnen het bestemmingsgebied zuiveren om daarmee zoveel mogelijk natuurontwikkeling te creëren.

De bestuursraden zien graag dat hun wensen worden gehonoreerd. Daarom is hun inbreng aan de voorkant wenselijk. Zij willen op de hoogte worden gehouden van ontwikkelingen. Dat

gebeurde tot nu toe voornamelijk per mail en via publicaties in lokale bladen. Enkele gespreksrondes hebben plaats gevonden op het hoofdkantoor en de zuivering.

5.5.1 Aandachtspunten communicatie

De communicatieadviseur vraagt de voorzitters van de wijkraden Kroezen en Saebu en Van Schaik deel uit te maken van de werkgroep. Hun belangen komen in dit overleg aan bod. We sluiten aan bij bijeenkomsten van de wijkraden om onze plannen te duiden aan de omgeving. Hier is behoefte aan.

5.6 De omwonenden

De dijkbewoners pleiten voor een groene inpassing van de zuivering. Verder hopen ze op weinig overlast tijdens de renovatie. De bewoners willen betrokken blijven en tijdig geïnformeerd worden over de stand van zaken. Dit doen wij tot op heden via brieven, publicaties in lokale bladen, de website en social media. Een persoonlijk gesprek (keukentafel of op het hoofdkantoor) gaan we niet uit de weg, want we zijn transparant dus goed bereikbaar en persoonlijk gemakkelijk benaderbaar.

5.6.1 Aandachtspunten communicatie

Direct omwonenden vragen wij deel te nemen aan de werkgroep. Update website als communicatieplatform verder uitrollen.

5.7 Stichting Boom & Bosch

De Stichting Boom & Bosch vraagt het waterschap om:

- Het biogas tankstation en de parkeerplaatsen in de als groen bestemde bosstrook langs de weg Treurenburg zo in te passen dat het ruimtebeslag minimaal is. De stichting pleit voor realisatie van parkeerplaatsen op het terrein van de zuivering zelf. Men stelt dat dit ook de (sociale) veiligheid van bezoekers ten goede komt.
- Indien er groen moet sneuvelen voor de bouw van het LBG-pompstation, pleit de stichting voor een herplant plicht en compensatie van groen. De stichting heeft hier al een voorstel voor uitgeschreven.

5.7.1 Aandachtspunten communicatie

De communicatieadviseur nodigt de heer Boons van de stichting uit voor structureel overleg met de werkgroep om zo belangen te binden.

5.8 Bossche EnergieConvenant

BEC vraagt ons om een jaarlijkse rapportage van inspanningen en behaalde resultaten die bijdragen aan een klimaatneutraal Den Bosch. Innovatietechnoloog bij waterschap Aa en Maas Peter van Vugt gaat hierover. DB-lid Piet Beltman (portefeuillehouder bedrijven) is vanuit het waterschap mede aanspreekpunt.

5.8.1 Aandachtspunten communicatie

De communicatieadviseur heeft in januari overleg met de programmamanager van BEC, Hans Meulenbeld, en sluit aan bij relevante BEC-activiteiten. Gezamenlijk doel is nu om elkaar te versterken in communicatiekracht in de regio.

5.9 Waterschap Aa en Maas

Eerste belang van het waterschap is de realisatie van een innovatieve en duurzame zuivering, tegen zo laag mogelijke kosten. Het VOGO (de stuurgroep) van het project wordt aan de hand van een informatie- en besluitvormingsmemo geïnformeerd. De commissie Emissie Beheer wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang van het project en de te nemen besluiten. Dagelijks en Algemeen Bestuur worden via bestuursvoorstellen schriftelijk en zo nodig mondeling geïnformeerd en gevraagd besluiten te nemen.

5.9.1 Aandachtspunten communicatie

Medewerkers van het waterschap worden geïnformeerd via het Portaal. De communicatieadviseur overlegt met de projectmanager of en wanneer een 'broodje zuivering' voor alle medewerkers in het Dorpsplein wenselijk is.

5.10 Schema overlegvormen

Overleg	Wanneer	Uitnodigen	Actie
Werkgroep zuivering Den Bosch (zie 4.1, 4.2, 4.6)	Voorjaar en najaar 2014	Gemeente DB, Afvalstoffendienst, bestuursraden, direct omwonenden, Boom & Bosch	AvG/NvH
Directie/bestuurlijk overleg		Directeur Zuiveren, directeur Werken, wethouder, DB leden van het waterschap	?
Teamoverleg met Afvalstoffendienst	Maandelijks	Afvalstoffendienst en het waterschap	AvG
Juridisch team met Heineken	Maandelijks	Heineken en het waterschap	AvG
Tussentijdse overleggen met stakeholders			AvG/NvH

6 Actielijsten

Actie	Wie	Datum gereed
Bestuderen communicatieplan BEC	NvH	Februari 2014
Afspraak programmamanager BEC	NvH	Januari 2014
Afspraak maken (ter lering) met Michelle de Vries van Rijkswaterstaat	AvG	Januari 2014
Afspraak maken (ter lering) met Albert Vrielink	NvH	Januari 2014
Afspraak maken met MGA adviseur Dynamisch Beekdal	NvH/AvG	Februari
Planmatig opslaan correspondentie SOM in documentenbeheersysteem	NvH	Februari 2014
Dit document ter beoordeling aanbieden aan Som-specialist Marc Wesselink	NvH	Januari 1014
SOM-plan voorleggen VOGO	AvG/NvH	Januari 2014
MER 1 ^e fase	HvP/AvG/NvH	1 ^e kw 2014
Actuele lijst mails en adressen mailen naar Jacqueline	HvP	Februari 2014
Update website als communicatieplatform	NvH	Maart 2014
Interne communicatie portaal	NvH	2014
Gemeente overleg	AvG/HvP	
Afvalstoffendienst overleg	AvG/Erik Andriessen NvH later stadium	
Heineken overleg	AvG proces NvH later stadium	
Provincie overleg	AvG/HvP	
Werkgroep zuivering Den Bosch:	NvH/HvP/AvG e.a.	Februari/Maart 2014
Bestuursraad Engelen/Bokhoven		
Bestuursraad Empel/Meerwijk		
Omgeving en directe omwonenden		
Cie EB overleg	AvG/RvHouten	

1^e omgevingsoverleg werkgroep Zuivering Den Bosch (gerelateerd aan het MER)

Actie	Wie	Datum gereed
Acties bespreken	NvH/HvP	17 januari
Datum vaststellen, locatie zuivering den Bosch	NvH/HvP	17 januari
Facilitaire zaken zoals notulist, opnames etc.	NvH/HvP	17 januari
Opstellen uitnodigingsbrief gericht aan werkgroepleden en de omgeving over het doel van de informele toetsing en een uitnodiging om de werkgroep bijeenkomst bij te wonen. Verzoek om voorafgaand aan de bijeenkomst issues, vragen, kritiek etc. aan te dragen zodat wij goed voorbereid de bijeenkomst ingaan.	HvP maakt eerste voorstel Eindredactie NvH	Januari
Versturen uitnodigingsbrief	Secretariaat AvG	Februari/maart
Agenda opstellen. Agenda voorlopig: <ul style="list-style-type: none"> - De omgeving op de hoogte brengen van het MER proces - Vraagstukken stakeholders (wat wel niet op de agenda) - Ingebrachte agendapunten omgeving 	HvP eerste aanzet NvH tweede aanzet AvG toetsing	Februari/maart
Advertorial in de 3 plaatselijke bladen	NvH	Februari 2014
Infoavond invulling	NvH/HvP/AvG	
Terugkoppelen notulen/afspraken van omgevingsoverleg werkgroep (het stuk dat de m.e.r. meeneemt in de advisering van het tussentijdse advies)	HvP/NvH	?
Na een informatietermijn van zes weken worden de binnengekomen schriftelijke reacties samen met het verslag van de bijeenkomst met de werkgroep ter aanvulling van het tussentijds toetsingsadvies onder de aandacht van de Commissie m.e.r. gebracht. Dit ook terugkoppelen naar de werkgroep. Bepalen hoe.	HvP/NvH	?
Het tussentijds toetsingsadvies terugkoppelen naar de omgeving. Hoe?	HvP/NvH	?

2^e werkgroep overleg september 2014 (later nader invullen)

Actie	Wie	Datum gereed
Er kan worden ingesproken op het MER samen met de oplegnotitie voor de gasfabriek.		
Er kan worden ingesproken op de ontwerpbeschikking voor de ontwikkeling van de gasfabriek die ter inzage ligt.		

Nota bene:

Acties worden tweewekelijks afgevinkt en toegevoegd. Bovendien wordt dit plan, zeker op de onderdelen stakeholders, BATNA en JFF regelmatig aangepast (nieuwe versies).